

Dicle Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında

Eğitim Yönetim Sistemi (Moodle) Kullanımı

M. Tahir Kavak

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Diyarbakır
mtkavak@dicle.edu.tr

Özet: Günümüzde örgün eğitim kadar önemli bir diğer eğitim sistemi de uzaktan eğitimidir. Uzaktan eğitim sayesinde öğrencilere yer ve zaman kısıtlaması olmadan herhangi bir konuda eğitim verilebilmektedir. Bu durumda öğrenciler herhangi bir konuda bilgiye sadece derslerde ve kütüphanelerde değil istedikleri zaman ve istedikleri mekanda tek başına bilgisayar kullanarak erişim imkanına sahip olabilmektedirler. Ayrıca, bu teknoloji sayesinde öğretim elemanları da derslerini takip eden öğrencilere ilişkin pek çok bilgiye kolayca ulaşabilmektedir.

Şu ana kadar yazılım maliyetleri uzaktan eğitimin yaygınlaşmasını sınırlandıran en önemli sorun olmasına rağmen, günümüzde açık kaynak kodlu yazılımların geliştirilmesi ile birlikte bu sorunda ortadan kalkmaya başlamıştır. Bu yazılımlardan en önemlisi ise Moodle yazılımıdır.

Bu çalışmada, son yıllarda çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan ve giderek tüm alanlarda yaygınlaşan uzaktan eğitim konusunda Dicle Üniversitesi öğrencilerinin eğitiminde kullanılmaya başlanan Eğitim Yönetim Sistemi (Moodle) uygulamaları hakkındaki bilgilerin sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dicle Üniversitesi, Uzaktan Eğitim, Moodle, Eğitim Yönetim Sistemi.

1. Giriş

Uzaktan Eğitim, eğitim-öğretim amaçlı bilginin; iletişim organları, örneğin; radyo, televizyon, bilgisayar, İnternet ve benzeri iletişim araçları elektronik olarak istenilen mekana ulaştırılmasına **uzaktan eğitim** denilmektedir. Bu anlamda, öğretim elemanı ve öğrenci farklı mekanlarda bulunurken bilgi akışı iletişim teknolojisi kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu eğitim sistemi sayesinde zaman, mekan, mesafe ve katılım zorlukları ortadan kaldırılmış olmaktadır [1].

Uzaktan eğitimin dünyadaki gelişimine bakıldığında bu çalışmaların 200 yıldan daha eski yıllara kadar uzandığı görülmektedir. Örneğin, 1728 yılında Boston Gazetesi'nde mektup ile stenografi dersleri verildiğine ilişkin reklamlar bulunmuştur. 1890'lı yıllarda Avustralya'daki

Queensland Üniversitesi kampus dışına açık bir eğitim programı yürütmüştür. Benzer bir programı da 1920'lerde Columbia Üniversitesi gerçekleştirmiştir. 1930'lara gelindiğinde radyo artık pek çok okul tarafından bir uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1950'lerde ise Amerika'da özellikle askeri amaçlı olarak kullanılan uzaktan eğitim için kağıt tabanlı iletişim ortamı kullanılmıştır. Teknolojik gelişmeler sayesinde günümüze gelindiğinde ise disketler, videokasetler, CD-ROM'lar, uydu yayınları, video konferanslar ve İnternet, uzaktan eğitim çalışmalarında önemli bir yer edinmişlerdir [2].

Son yıllarda bu konudaki çalışmalar artmış ve İnternet üzerinden uzaktan eğitim konusunda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu gelişmeler sayesinde bazı yeni teknolojilerin yazılımların kullanımını gündeme getirmiştir

[3]. Eğitim Yönetim Sistemi adı verilen web tabanlı uzaktan eğitim yazılımlardan en önemlisi Moodle adını verdiğimiz yazılımdır. Açık kaynak kodlu bir yazılım olan Moodle şu anda diğer yazılımlar içerisinde %54 gibi önemli bir paya sahiptir [4].

Bu çalışmada Dicle Üniversitesi öğrencilerine uzaktan eğitim kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalarda Moodle sistemi kullanılarak derslerin ne şekilde sunulabileceği ve buna bağlı diğer işlemler hakkında bilgiler verilme-ye çalışılmıştır.

2. Eğitim Yönetim Sistemi (Moodle)

Moodle internet tabanlı ders ve web sitesi oluşturmak için kullanılabilen php tabanlı açık kaynak kodlu bir Eğitim Yönetim Sistemi yazılımıdır. Kelime olarak Moodle 'Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment' anlamındadır. En önemli özelliği, herkes tarafından (öğretmen, öğrenci) çok kolay şekilde kullanılabilmesidir.

Moodle yazılımı 202 ülkede kullanılmaktadır. Kayıtlı kullanıcı sayısı 26 677 557 olan bu yazılımın 77 ayrı dil desteği bulunmaktadır [4].

Moodle sisteminde dersler modüller halinde kurulmaktadır. Bu sistem Linux, Unix, Windows ve Mac işletim sistemlerini desteklemektedir. SSL ve TSL desteği vermekte olan bu sistem portal mantığıyla yönetilmektedir.

Moodle yazılımı ile ilgili daha ayrıntılı bilgi www.moodle.org web sitesinden edinilebilir.

2. Yeni Bir Dersin Açılması ve İşlenmesi

Dicle Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları kapsamında herhangi bir öğretim üyesi Eğitim Yönetim Sistemini (Moodle) kullanarak kendi uzmanlık alanı ile ilgili dersleri işleyebilmekte, sınavlarını yapabilmekte ve ayrıca anket, forum gibi değişik uygulamalar

ile öğrencilerin görüşlerini öğrenebilmektedir. Bu kapsamda bu sistemi kullanarak kendi uzmanlık alanı ile ilgili ders vermek isteyen öğretim elemanı sistem yöneticisine (admin) başvurmalı ve hesabı ile ilgili tanımlamaların yapılmasını sağlamalıdır.

Dersi verecek öğretim elemanının hesabı oluşturulduktan sonra öğretim elemanları ana sayfada yer alan Resim1'deki Kullanıcı Giriş ekranında Kullanıcı adı ve Şifre bilgilerini kullanarak sisteme giriş yaparlar.

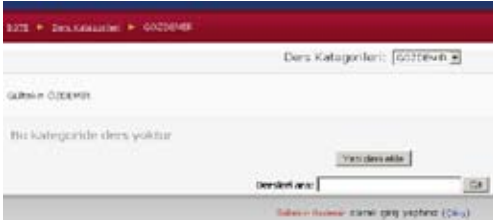

Resim1. Öğretim Elemanı Giriş Ekranı.

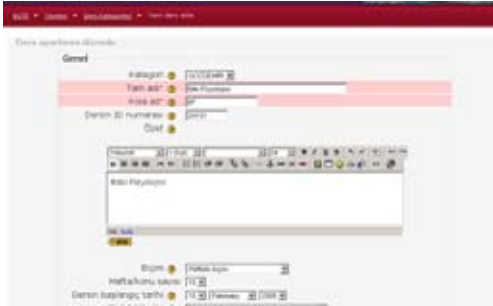
Öğretim elemanı sisteme giriş yaptıktan sonra Resim 2'de görüldüğü gibi sisteme kayıtlı Öğretim Elemanları ve bunların vermekte oldukları derslerin listesi ile karşılaşır. Yeni ders eklemek için öğretim elemanı kendisine açılan hesabın üzerine tıklayarak Resim 3'teki yeni ders ekleme ekranı ile karşılaşır. Bu ekranda yer alan "Yeni Ders Ekle" butonunu tıklayarak Resim 4'te yer alan açılacak ders ile ilgili bilgilerin yer aldığı ders kayıt formu doldurularak sisteme ders kaydedilir.

Resim2. Öğretim Elemanı Kayıtlı Ders Ekranı

Resim 3. Öğretim Elemanı Yeni Ders Ekleme Ekranı

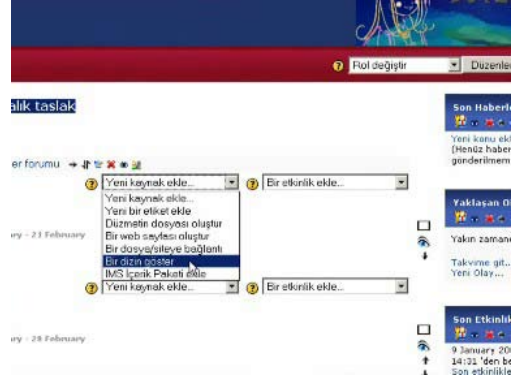

Resim 4. Yeni Ders Kayıt Formu.

Öğretim elemanları verecekleri dersler ile ilgili bilgileri farklı seçimlerde sunabilmektedirler. Bu amaçla Resim 5'te yer alan ders işleme formundan uygun olan seçilir. Bunlardan haftalık ders formu seçilerek her haftada işlenecek bilgiler ile ilgili dokümanların Resim 6'da olduğu gibi uygun formatta sisteme eklenmesi sağlanır. Tüm bu işlemlerden sonra Resim 7'de olduğu gibi bir dersin haftalık program ekranı görülür. Öğretim elemanı dersin işleneceği haftalara istediği zaman yeni doküman ekleyebilme veya bu dökümanlar üzerinde değişiklik yapabilme yetkisine sahiptir.

Resim 5. Ders İşleme Formu.

Resim 6. Haftalık Ders İçeriği Ekleme Ekranı.

Resim 7. Haftalık Ders İçeriği Ekranı.

Uzaktan eğitim kapsamında ders almak isteyen öğrenciler öncelikle sisteme kayıt olmalıydılar. Bu amaçla ana sayfada yer alan “Yeni Kayıt” butonu tıklanarak Resim 8’de yer alan “Kayıt Formu” doldurulur. Öğrenciler daha sonra kayıt formunda verdikleri kullanıcı adı ve şifre bilgilerini kullanarak sisteme giriş yaparlar. Daha sonra Resim 9’da verilen Ders Listesi’nden almak istedikleri dersi seçerler. Ders seçiminden sonra bu derse kayıt olmak isteyip istemediklerinin sorulduğu Resim 10’daki ekranla karşılaşılır. Öğrenci “Evet” butonunu tıkladıktan sonra Resim 11’de görüldüğü gibi bu ders ile ilgili haftalık ders dökümanlarına erişme hakkına sahip olurlar.

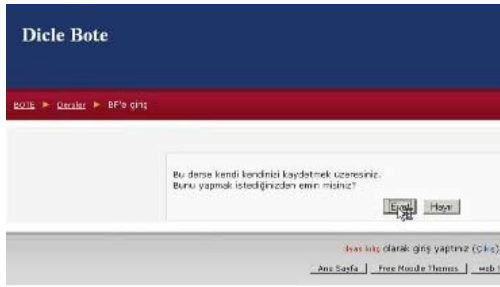
Resim 8. Öğrenci Kayıt Formu

Resim 11. Haftalık Ders Dökümanları.

Resim 9. Öğrenci Ders Seçim Ekranı.

Resim 10. Öğrenci Ders Kayıt Ekranı.

Öğrenciler bu sistem sayesinde kullanıcı adı ve şifrelerini kullanarak kampus içinden veya dışından herhangi bir bilgisayar yardımıyla almakta olduğu derslere ilişkin dökümanlara erişme şansına sahip olmaktadır.

2008–2009 öğretim yılında Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim fakültesi Bilgisayara Giriş dersine kayıtlı Almanca Öğretmenliği programına kayıtlı 40 öğrenci, Matematik Öğretmenliği 1. öğretim programına kayıtlı 50 öğrenci, Matematik Öğretmenliği 2. öğretim programına kayıtlı 50 öğrenci ve Coğrafya Öğretmenliği Programına kayıtlı 40 öğrencinin hem kampus içinden hem de kampus dışından derslere ilişkin bilgi, belge ve dosyalara erişim durumları Tablo 1 ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

Sınıflar	Bütün Eylemler	Bakma	Ekleme	Güncelleme	Silme	Bütün Değişiklikler
Almanca	1065	904	0	0	0	161
Matematik 1.Öğretim	2773	2334	0	6	0	437
Matematik 2.Öğretim	3809	3380	0	4	0	425
Coğrafya	1111	893	0	0	0	218

Tablo 1 Öğrencilerin Siteme Genel Erişim Durumları

Sınıflar	Kampus Dışı Erişim	Kampus İçi Erişim
Matematik 2.Öğretim	2699	1121
Matematik 1.Öğretim	1780	1015
Almanca	164	901
Coğrafya	487	624

Tablo 2 Öğrencilerin Siteme Kampus İçi ve Kampus Dışı Erişim Durumları

Tablo 1’de görüldüğü gibi, bütün eylemler göz önüne alındığında matematik 2. öğretim öğrencilerinin oldukça fazla erişim gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Tablo 2’de ise kampus dışı erişimlerin özellikle matematik 2. öğretimde yoğunlaştığı gözükmektedir. Bu ise Eğitim Yönetim Sistemi’nin Uzaktan Eğitim uygulamaları bakımından faydalı olabileceğinin kanıtıdır.

3. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma ile Dicle Üniversitesinde Uzaktan Eğitim Uygulamalarında kullanılacak Eğitim Yönetim Sistemi (Moodle) kurularak sistemin öğretim elemanı ve öğrenci tarafından nasıl işlediği açıklanmaya çalışılmıştır. Şu an çalışır durumda olan Eğitim Yönetim Sistemi 3 öğretim üyesi ve 557 öğrenci tarafından kullanılmaktadır. Dicle Üniversitesindeki öğretim elemanlarına sistemin tanıtılmasıyla birlikte bu sayının daha da artması beklenmektedir. Bu sistem sayesinde öğretim elemanları istedikleri zaman kullanıcı adı ve şifreleri ile giriş yaparak yeni dersler açabilecek ve öğrencilerinin bu derslere ait notlarını incelemelerini sağlayabileceklerdir. Ayrıca, isterlerse sistemin bünyesinde barındırdığı çevrimiçi sınav ve anket uygulayabilecekler, forum ve duyuru gibi daha pek çok imkanı da öğrencilerine sunabilme olanağına sahip olacaklardır.

Sonuç olarak, Eğitim Yönetim Sistemi (Moodle) gibi açık kodlu yazılımlar ile Uzaktan Eğitim Uygulamaları çok daha kolay ve herhangi bir ek maliyet getirmeden gerçekleştirilebilir hale gelmiştir. Bu nedenle özellikle Üniversitelerde bu yazılımlar kullanılarak Eğitim ve Öğretim kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla yeni projeler gerçekleştirilmelidir.

Kaynaklar

- [1] Çetiner, M., Gencel, Ç., Erten, Y., “ODTÜ Enformatik Enstitüsü, Bilişim Sistemleri İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim ve Çoklu Ortam Uygulamaları” <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/bildiri/Cetiner.html>
- [2] Songül Gültekin, Nurşen Gezen, Ayşe Fatma Tüney, Fatma Can, Kevser Gündoğar. Uzaktan Eğitim Nedir?. web.inonu.edu.tr/~makdag/uzakeg.doc
- [3] Önal, A., Kaya, A. ve Draman, S. S., “Açık kaynak kodlu çevrimiçi eğitim yazılımları”, Akademik Bilişim, 2006.
- [4] <http://www.moodle.org>.